

A Rákóczi-szabadságharc

CUM DEO PRO PATRIA ET LIBERTATE

Javasolt feldolgozási idő: anyaggyűjtésre 1 nap, a feladat elkészítésére 1 nap

A feladat a Rákóczi-szabadságharc (1703–1711) történetéhez kapcsolódó források elemzése.

1. Készíts leltárt a brezáni kiáltvány alapján! A kiáltvány összefoglalja a magyar társadalom egészének sérelmeit a szabadságharc kitörésének kezdetén. Csoportosítsd, hogy mely társadalmi csoport mit sérelmezett, milyen gazdasági, jogi, vallási intézkedések sújtották!

2. Értékelj a szatmári béke tartalmának segítségével, hogy mely kérdések rendeződtek és melyek nem!

„Ismét felszakadnak a híres magyar nemzet sebei, a nemzet megsértett szabadságának annyiszor mostohán kezelt sebesülése...

Az oly sok nagy mozgalom legfőbb oka mindig az ősi törvények szégyenletes eltörlése. Kierőszakolták a beleegyezést, s az országnak a szabad királyválasztásban oly sok századon át csorbítatlan érvényben fennálló arany szabadságát szolgáló átváltozással örökletes királyság képére alakították át.

Hogy pedig annál jobban növeljék uralmukat, kikényszerítették az ország főurai egyetértését, s a saját uralmuk érdekében gyalázatos módon eltörölték ama nagy Jeruzsálemi Endre király nagyfontosságú törvényét, amely a nemzet dicsőségére magába foglalta az összes rendek sarkallatos szabadságjogait a mai napig kiható érvénnyel, s örökre megadta azt a jogot, hogy törvénysértés esetében szembeszegülhessen a királyokkal...

Szomorú látvány, hogy ezt a nemzetet, mely Marsnak ugyancsak híve, most megfosztják érdemeitől, s a háttérbe szorított vitézséget páratlanul megcsúfolva egy idegen népségnek adva prédául olyan nyíltan, hogy alig találni egy-egy erőd élén magyar embert.

S miután így elvették hazánk fiaitól a felemelkedés lehetőségét, kik száműzöttek őseik földjén, mi más marad hátra nekik, mint hogy fel-felnyögjenek, hogy idegen igát raktak rájuk (s ugyan ki tudná ezt elviselni?).

Általános a felfordulás az országban; az uralkodás új módja jelent meg: az ország minden ügyintézését az udvari tanács bitorolja mohón, hogy pusztá paranccsal önkényesen rendelkezessék; valamint kizárják az ország nemeseit

minden tanácskozásból, s minden, az ország közügyeit érintő ügyben nélkülünk határoznak felettünk. Mutatja ezt a karlovici (karlócai) békeszerződésnek nemrég nélkülünk történt megkötése...

Ezzel szemben ki ne látná az Udvari Kamara önkényuralmát? Az égbe csapnak a sirámok, az isteni gondviseléshez fohászkodnak megbosszulásukért az árvák és özvegyek. Elborzad a lelkünk az újszerzeményi jog zsarnoki törekvéseik e műve pusztá megemlítésére is... Az ország területének nagy részét elvették törvényes birtokosától, és mellőzve a haza érdemes fiait, idegeneknek adományozták, csak azért, mert az országból kiszorították a törököt... Szégyen elmondani, hogy a fizető képességét teljesen elvesztett népet milyen sokféle kétségbeesés gyötri... Az ország népe még most is szeltében hangoztatja, hogy jobb a sorsa a hódító félhold alatt; az meg okmányokból bizonyítható, hogy az osztrákok évenkénti zsarolásai az ottománoknak fél évszázad alatt teljesített szolgáltatásokat is bősséggel elérik..."

(Rákóczi kiáltványa 1703-ban)

„Először. Az említett jeles Rákóczi Ferenc életének és összes, Magyarországon s a hozzá csatolt részeken, valamint bárhol egyebütt található ingó és ingatlan javainak – az előbb említett császári és királyi teljhatalmú felhatalmazás alapján, melyet mi is, mint mondottunk, kegyesen helyben hagyunk és megerősítettük – kegyelmet adunk.

Másodszor. Valamennyi – mind felsőbb, mind alsóbb rendű és rangú, akár polgári, akár katonai rendben levő – Rákóczi-követőnek, magyaroknak s mindhárom erdélyi nemzetbelinek egyaránt, azoknak is, kik jelenleg az országban vannak, s azoknak is, akik most a jeles Rákóczi Ferencnél tartózkodnak, még akkor is, ha akadnak köztük olyanok, akik előzőleg bárkinek hitlevelet adtak, szintén a már gyakrabban említett határidőn belül, ugyancsak megbocsátó kegyelmet adunk jóságosan; és bősségesebb kegyelmünk és jóságosságunk jeleként azoknak is, kik jelen megegyezést megelőzően visszatértek a szent királyi korona iránti köteles hűségre, ámbár csak életükre szólt a kegyelmi ígéret, bármikor tértek is vissza, s tették le a hűségesküt – jóllehet az egyezés pontjai szerint ki voltak zárva – jelen soraink szavával kegyelmesen javaikra is kiterjesztjük a kegyelmet.

Harmadszor. A vallás ügyében érvényben hagyjuk az ország elfogadott törvényeit, ugyanúgy a vallás gyakorlását is ugyanazon törvények, valamint az ország határozatai és törvénycikkei szerint kegyesen engedélyezzük, az ezzel járó törvényes kedvezményekkel együtt, mind Magyarországon, mind Erdélyben; senki elől sem zárjuk el az útját annak, hogy nálunk és a királyi felségnél, avagy az országgyűlés színe előtt sérelmeinek előadása céljából megjelenhessék. [...]

Kilencedszer. Amellett, hogy Magyarország és Erdély jogait, kiváltságait és szabadságjogait szentül és sértetlenül megtartjuk, semmiképpen sem engedjük meg azt, hogy e megbocsátó kegyelem ellenére új viszályokra és civódásokra adódják ürügy.

Tizedszer. Sértetlenül megmarad a lehetőség nemcsak arra, hogy az elkövetkező országgyűlésen az egyéb sérelmeket előadhassák, hanem annak a lehetősége is, hogy mindarra, ami ténylegesen a nemzet üdvét és becsületét szolgálja, szabad kívánság formájában, kellő tisztelettel és törvényes úton a király kegyes jóváhagyását is megkérhessék. Így tehát valójában senkinek sem kell kételkednie abban, hogy a királyi felség az előbb említett Magyarország és Erdély törvényeinek megtartásában, s azzal, hogy az országos méltóságokra e haza szülötteit emeli, az egész keresztény világnak bizonyoságot akar tenni arról, hogy Magyarország és az erdélyi fejedelemség iránti jószándék tekintetében ugyanazon királyi felségtől már nem is lehet kívánni többet."

(A szatmári békéből, 1711)

A series of 23 horizontal lines for writing, spaced evenly down the page.